

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- วรศักดิ์ ทุมมานนท์. การศึกษาประเด็นที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. สั่งให้แก้ไขงบการเงิน หรือจัดให้มีผู้สอบบัญชีตรวจสอบเป็นกรณีพิเศษของบริษัทจดทะเบียนในช่วงปี 2546 – 2548. วารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ 104 (เมษายน – มิถุนายน 2548): 1-20.
- วรศักดิ์ ทุมมานนท์. คุณรู้จัก Creative Accounting และ คุณภาพกำไร แล้วหรือยัง?. กรุงเทพมหานคร: ไอโอนิค อินเตอร์เทรต รีซอสเซส, 2543.
- วรศักดิ์ ทุมมานนท์. งบกระแสเงินสด งบการเงินรวม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไอโอนิค อินเตอร์เทรต รีซอสเซส, 2542.
- สมศักดิ์ ประถมศรีเมธ และ วรนุช พัชรตระกูล. มารู้จัก Balance Sheet Approach กันดีกว่า. วารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ 90 (ธันวาคม 2544): 23-30.
- สุดารัตน์ ตราหยก. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรและการกำกับดูแลของบริษัทที่ออกหุ้นเพิ่มทุน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- อมลยา โกไศยกานนท์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของงานสอบบัญชี : กรณีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ภาษาอังกฤษ

- Bortov, E., and Bodnar, G. M. Alternative Accounting Methods, Information Asymmetry and Liquidity: Theory and Evidence. The Accounting Review 71 (July 1996): 397-418.
- Bartov, E., Gul, F. A., and Tsui, J. S. L. Discretionary-accruals models and audit qualifications. Journal of Accounting and Economics 30 (2001): 421-452.
- Becker, C. L., Defond, M. L., Jiambalvo, J., and Subramanyam, K. R. The Effect of Audit Quality on Earnings Management. Contemporary Accounting Research 15 (Spring 1998): 1-24.
- Belkaoui, A. R. Accounting Theory. 5th ed. London: Thomson Learning, 2004.
- Chung, R., Firth, M., and Kim J. B. Earnings management, surplus free cash flow, and external monitoring. Journal of Business Research 58 (2005): 766-776.

- Cohen, D. A., and Lys, T. Z. Weighing the evidence on the relation between external corporate financing activities, accruals and stock returns [Online]. Available from: http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_aset=V-WA-A-W-ZUC-MsSWYWW-UUW-U-AACDEZWAAA-AACCCWEEAA-ZUWWWVAU-ZUC-U&_rdoc=10&_fmt=full&_udi=B6V87-4KCXJ7V1&_coverDate=07%2F12%2F2006&_cdi=5863&_orig=search&_st=13&_sort=d&view=c&_acct=C000030318&_version=1&_urlVersion=0&_userid=591295&md5=cda4b4ef7c9be7062fe391d2ee7f5f2e [2006, July 12]
- Collins, D. W., and Hribar, P. Errors in Estimating Accruals: Implications for Empirical Research [Online]. Working paper, University of Iowa, September 1999. Available from: <http://papers.ssm.com/sol3/Delivery.cfm/99091718.pdf?abstractid=179928&mirid=1> [2005, December 21]
- Darrough, M., Pourjalali, H., and Saudagaran, S. Earnings management in Japanese companies. The International Journal of Accounting 33 (1998): 313-334.
- DeAngelo, H., DeAngelo, L., and Skinner, D. J. Accounting choice in troubled companies. Journal of Accounting and Economics 17 (1994): 113- 143.
- DeAngelo, L. E. Auditor size and audit quality. Journal of Accounting and Economics 3 (1981): 183-199.
- DeAngelo, L. E. Managerial competition, information costs, and corporate governance: The use of accounting performance measures in proxy contests. Journal of Accounting and Economics 10 (1988): 3-36.
- Dechow, P. M. Accounting earnings and cash flows as measures of firm performance: The role of accounting accruals. Journal of Accounting and Economics 18 (1994): 3-42.
- Dechow, P. M., Sloan, R. G., and Sweeney, A. P. Detecting earnings management. The Accounting Review 70 (April 1995): 193-225.

- Fan, J. P. H., and Wong, T. J. Do External Auditors Perform a Corporate Governance Role in Emerging Markets? Evidence from East Asia [Online]. Working paper, School of Business and Management, March 2001. Available from: http://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm/SSRN_ID290290_code011112670.pdf?abstractid=290290&mirid=1 [2006, May 14]
- Francis, J. R., Maydew, E. L., and Sparks, H. C. The role of Big 6 auditors in the credible reporting of Accruals. Auditing: A Journal of Practice & Theory 18 (Fall 1999): 17-34.
- Guay, W. R., Kothari, S. P., and Watts, R. L. A market-based evaluation of discretionary accrual models. Journal of Accounting Research 34 (Supplement 1996): 83-105.
- Gul, F. A., Chen, C. J., and Tsui, J. S. L. Discretionary Accounting Accruals, Managers' Incentives, and Audit Fees. Contemporary Accounting Research 20 (Fall 2003): 441-464.
- Gul, F. A., and Tsui, J. S. L. A test of the free cash flow and debt monitoring hypotheses: Evidence from audit pricing. Journal of Accounting and Economics 24 (1998): 219-237.
- Gul, F. A., and Tsui, J. S. L. Free Cash Flow, Debt Monitoring, and Audit Pricing: Further Evidence on the Role of Director Equity Ownership. Auditing: A Journal of Practice & Theory 20 (September 2001): 71-84.
- Healy, P. M. The effect of bonus schemes on accounting decisions. Journal of Accounting and Economics 7 (1985): 85-107.
- Jaggi, B., and Gul, F. A. An Analysis of Joint Effects of Investment Opportunity Set, Free Cash Flows and Size on Corporate Debt Policy. Review of Quantitative Finance and Accounting 12 (1999): 371-381.
- Jensen, M. C. Agency Costs of Free Cash Flow, Corporate Finance, and Takeovers. American Economic Review 76 (May 1986): 323-329.
- Jensen, M. C., and Meckling, W. H. Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership structure. Journal of Financial Economics 3 (October 1976): 305-360.

- Jones, J. J. Earnings management during import relief investigations. Journal of Accounting Research 29 (Autumn 1991): 193-228.
- Jones, S., and Sharma, R. The Impact of Free Cash Flow, Financial Leverage and Accounting Regulation on Earnings Management in Australia's "Old" and "New" Economies. Managerial Finance 27 (2001): 18-39.
- Klein, A. Audit committee, board of director characteristics, and earnings management. Journal of Accounting and Economic 33 (2002): 375-400.
- Kim, J. B., Chung, R., and Firth, M. Auditor Conservatism, Asymmetric Monitoring, and Earnings Management. Contemporary Accounting Research 20 (Summer 2003): 323-359.
- Lennox, C. S. Audit quality and auditor size: An evaluation of reputation and deep pockets hypotheses. Journal of Business Finance & Accounting 26 (September/October 1999): 779-806.
- Morck, R., Shleifer, A., and Vishny, R. W. Management ownership and market valuation: An empirical analysis. Journal of Financial Economics 20 (1988): 293-315.
- Mulford, C. W., and Comiskey, E. E. Creative cash flow reporting: Uncovering Sustainable Financial Performance. New Jersey: John Wiley & Sons, 2005.
- Mulford, C. W., and Comiskey, E. E. Financial Warnings. New Jersey: John Wiley & Sons, 1996.
- Palmrose, Z. V. An analysis of auditor litigation and service quality. The Accounting Review 63 (Jan 1988): 55-74.
- Palmrose, Z. V. Audit Fees and Auditor Size: Further Evidence. Journal of Accounting Research 14 (Spring 1986): 97-110.
- Revsine, L., Collins, D. W., and Johnson, W. B. Financial Reporting and Analysis. New Jersey: Prentice Hall, 1999.
- Richardson, S., Sloan, R. G., Soliman, M., and Tuna, I. Information in Accruals about the Quality of Earnings [online]. Working paper, University of Michigan Business School, July 2001. Available from: http://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm/SSRN_ID278308_code010816500.pdf?abstractid=278308&mirid=1 [2005, December 19]

- Sloan, R. G. Do stock prices fully reflect information in accruals and cash flows about future earnings? The Accounting Review 71 (July 1996): 289-315.
- Stickney, C. P., Brown, P. R., and Wahlen, J. M. Financial Reporting and Statement Analysis: A Strategic perspective. 5th ed. United States of America: Thomson Learning, 2004.
- Subramanyam, K. R. The pricing of discretionary accruals. Journal of Accounting and Economics 22 (1996): 249-281.
- Teoh, S. H., and Wong, T. J. Perceived auditor quality and the earnings response coefficient. The Accounting Review 68 (April 1993): .346-366.
- Teshima, N., and Shuto, A. Managerial Ownership and Earnings Management: Theory and Evidence [Online]. Working paper, Senshu University, May 2005. Available from: http://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm/SSRN_ID737563_code370837.pdf?abstractid=737563&mirid=1 [2005, October 30]
- Thomas, C. W. Research about audit quality. The CPA Journal 73 (2003): 48-51.
- Warfield, T. D., Wild, J. J., and Wild, K. L. Managerial Ownership, Accounting Choices, and Informativeness of Earnings. Journal of Accounting and Economics 20 (1995): 61-91.
- Wayman, R. Operating Cash Flow: Better Than Net Income? [Online]. December 2003. Available from: <http://www.investopedia.com/articles/analyst/03/122203.asp> [2006, February 1]
- Yoona, S. S., and Miller, G. A. Cash from operations and earnings management in Korea. The International Journal of Accounting 37 (2002): 395-412.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กัลยา วานิชย์บัญชา. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร, 2546.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. การวิเคราะห์สถิติเพื่อธุรกิจ : สถิติเพื่อการตัดสินใจทางธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- จิรบุษ สันโดษ. ความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานทางการเงินและรายการคงค้างของกิจการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- ณัฐกานต์ นิลโกสิตย์. การใช้ตัวแบบของ BARTH CRAM และ NELSON (2001) เพื่ออธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- ธนิดา หวังวิวัฒน์ศิลป์. การลดต้นทุนที่เกิดจากปัญหาตัวแทนโดยใช้นโยบายเงินปันผล และการถือหุ้นของผู้บริหารในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการเงิน คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- เมธากุล เกียรติกระจาย และศิลปพร ศรีจันเพชร. ทฤษฎีการบัญชี. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: Text and Journal Publication, 2544.
- แหวงวัน ปรางค์ธวัช. การจัดการกำไรและผลตอบแทนของการออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน: การศึกษาจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการเงิน คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. มาตรฐานการบัญชีของประเทศไทย ฉบับรวมเล่ม (ปรับปรุง พ.ศ. 2546). เล่มที่ 1. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, 2547.
- สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. มาตรฐานการบัญชีของประเทศไทย ฉบับรวมเล่ม (ปรับปรุง พ.ศ. 2546). เล่มที่ 2. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, 2547.

ภาษาอังกฤษ

- Chen, S. S., Chung, T. Y., and Chung, L. I. Investment Opportunities, Free Cash Flow and Stock Valuation Effects of Corporate Investments: The Case of Taiwanese Investments in China. Review of Quantitative Finance and Accounting 16 (2001): 299-310.
- Christina, Y. M. NG. An Empirical Study on the Relationship Between Ownership and Performance in a Family-Based Corporate Environment. Journal of Accounting, Auditing & Finance 20 (Spring 2005): 121-146.
- Electronic Textbook Statsoft. Nonlinear Estimation [Online]. Available from: <http://www.statsoft.com/textbook/stnonlin.html> [2006, May 12]
- Ken, G. D., and Velury, U. The Impact of Managerial Ownership on the Likelihood of Provision of High Quality Auditing Services. Review of Accounting and Finance 4 (2005): 86-106.
- Lang, L. H. P., Stulz, R. M., and Walkling, R. A. A test of the free cash flow hypothesis: The case of bidder returns. Journal of Financial Economics 29 (1991): 315-335.
- Scott, W. R. Financial Accounting Theory. 3rd ed. Toronto: Prentice Hall, 2003.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางภาคผนวกที่ 1 มาตรฐานการบัญชีและตีความมาตรฐานการบัญชีที่มีการปรับปรุง
และออกใหม่ในช่วงปี พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2543

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่	ชื่อมาตรฐาน	วันถือปฏิบัติ
-	แม่บทการบัญชี	25 กุมภาพันธ์ 2542
31	สินค้าคงเหลือ	1 มกราคม 2540
32	ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (มีการแก้ไขวันบังคับใช้ย่อหน้าที่ 38 เมื่อปี 2544 และ 2545)	1 มกราคม 2542
33	ต้นทุนการกู้ยืม	1 มกราคม 2542
34	การบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา (มีการแก้ไขเมื่อปี 2545)	30 กันยายน 2541
35	การนำเสนองบการเงิน (มีการปรับปรุงเมื่อปี 2543)	1 มกราคม 2542
36	การด้อยค่าของสินทรัพย์	1 มกราคม 2542
37	การรับรู้รายได้	1 มกราคม 2542
38	กำไรต่อหุ้น	1 มกราคม 2542
39	กำไรหรือขาดทุนสุทธิสำหรับงวด ข้อผิดพลาดที่สำคัญ และ การเปลี่ยนแปลงทางบัญชี	1 มกราคม 2542
40	การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน	1 มกราคม 2542
41	งบการเงินระหว่างกาล	1 มกราคม 2543
42	การบัญชีสำหรับกิจการที่ดำเนินธุรกิจเฉพาะด้านการลงทุน	1 มกราคม 2543
43	การรวมธุรกิจ	1 มกราคม 2543
44	งบการเงินรวมและการบัญชีเงินลงทุนในบริษัทย่อย	1 มกราคม 2543
45	การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทร่วม	1 มกราคม 2543
46	รายงานทางการเงินเกี่ยวกับส่วนได้เสียในกิจการร่วมค้า	1 มกราคม 2543
47	การเปิดเผยข้อมูลของรายการระหว่างบุคคลและกิจการที่ เกี่ยวข้องกัน	1 มกราคม 2543
48	การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเครื่องมือทาง การเงิน	1 มกราคม 2543

ตารางภาคผนวกที่ 1 มาตรฐานการบัญชีและตีความมาตรฐานการบัญชีที่มีการปรับปรุง
และออกใหม่ในช่วงปี พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2543 (ต่อ)

การตีความมาตรฐานการบัญชี	วันที่ปฏิบัติ
เรื่องที่ 1 สินทรัพย์ที่ลูกหนี้โอนให้เพื่อชำระหนี้	25 มีนาคม 2542
เรื่องที่ 2 งบการเงินรวม – บริษัทย่อยที่เป็นกิจการเฉพาะกิจ	1 มกราคม 2543
เรื่องที่ 3 เครื่องมือทางการเงินแบบผสมที่ออกโดยสถาบันการเงิน	17 มิถุนายน 2542
เรื่องที่ 4 การด้อยค่าของสินทรัพย์ – รายจ่ายที่กิจการในชั้นพัฒนาและกิจการ ที่พัฒนาแล้ว บันทึกไว้เป็นสินทรัพย์	31 ธันวาคม 2542

ภาคผนวก ข

การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression analysis)

สมมติฐานหรือเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยมี 5 ข้อ ซึ่งเป็นเงื่อนไขเกี่ยวกับความคลาดเคลื่อน (Error or Residual) การที่ผู้วิเคราะห์จะนำสมการ $\hat{Y} = a + bx$ ไปประยุกต์ใช้ ทั้งนี้ ในแง่แสดงระดับและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X และ Y หรือพยากรณ์ค่า Y เมื่อ กำหนดค่า X ผู้ใช้จะต้องมีความมั่นใจในความถูกต้องของสมการ $\hat{Y} = a + bx$ โดยจะต้อง ตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเกี่ยวกับค่าคลาดเคลื่อน ($e_i = Y_i - \hat{Y}_i$) ดังนี้

- 1) ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเป็นศูนย์ นั่นคือ $E(e) = 0$
- 2) ค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนเป็นค่าคงที่ที่ไม่ทราบค่า $V(e) = \sigma_e^2$
- 3) e_i และ e_j เป็นอิสระต่อกัน ; $i \neq j$ นั่นคือ covariance (e_i, e_j) = 0
- 4) ความคลาดเคลื่อน e เป็นตัวแปรที่มีการแจกแจงแบบปกติ
- 5) ตัวแปรอิสระ X_i และ X_j ต้องเป็นอิสระต่อกัน

เงื่อนไขทั้ง 5 ข้อข้างต้นจะต้องเป็นจริง จึงจะสามารถใช้ทดสอบ F และ t ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X และ Y สำหรับการตรวจสอบเงื่อนไขทั้ง 5 ข้อข้างต้นจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป นอกจากนี้เงื่อนไขเกี่ยวกับความคลาดเคลื่อนทั้ง 5 ข้อข้างต้นแล้ว ก่อนที่จะคำนวณหาสัมประสิทธิ์ความถดถอย (a และ b) จะต้องตรวจสอบว่าความสัมพันธ์ของ X และ Y อยู่ในรูปเชิงเส้นจริงหรือไม่และตรวจสอบค่าที่ผิดปกติ (Outliers) โดยการใช้อนุภาพการกระจาย เป็น Graphs หรือ Scatter หรือใช้สถิติ Cook's distance ในการตรวจสอบค่าที่ผิดปกติ (Outliers) เป็นต้น

นอกจากนี้ การตรวจสอบเงื่อนไขของค่าคลาดเคลื่อนทั้ง 4 ข้อข้างต้นจะใช้ในการพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรว่ารูปแบบเป็นเชิงเส้นหรือไม่ ถ้าตรวจสอบค่าคลาดเคลื่อนแล้วพบว่าไม่เป็นตามเงื่อนไข จะต้องพิจารณารูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรซึ่งอาจจะอยู่ในรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เชิงเส้น

การตรวจสอบค่าผิดปกติของข้อมูล (Outliers)

เป็นการทดสอบว่าข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์นั้นมีค่าที่ผิดปกติอยู่หรือไม่ วิธีในการทดสอบ อาจใช้แผนภาพการกระจายเป็น Graphs หรือ Scatter หรือใช้สถิติ Cook's distance ซึ่งในที่นี้จะใช้สถิติ Cook's distance ในการทดสอบ เพื่อที่จะตัดข้อมูลที่มีค่าผิดปกติออกจากการวิเคราะห์ ซึ่งข้อมูลที่มีค่าผิดปกติจะเป็นข้อมูลที่มีค่ามากหรือน้อยผิดปกติ โดยหากค่า Cook's distance ของ case ใดมีค่ามากกว่า 1 ก็จะทำให้การตัดข้อมูลนั้นออกจากการวิเคราะห์ เพื่อลดความแปรปรวนของข้อมูล เนื่องจากค่าผิดปกติจะมีอิทธิพลต่อการคำนวณสัมประสิทธิ์ความถดถอยในการวิเคราะห์ความถดถอย ซึ่งจากผลการทดสอบสถิติ Cook's distance แล้วไม่พบว่าข้อมูลที่จะทำการวิเคราะห์มีค่าผิดปกติแต่อย่างใด จึงไม่มีการตัดตัวอย่างออกไป

(1) การตรวจสอบค่าเฉลี่ยของค่าคลาดเคลื่อน

การหาค่า a และ b โดยทำให้ผลบวกกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมีค่าต่ำสุด จะทำให้ $\sum e_i = 0$

$$\text{ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน} = E(e) = \frac{\sum e_i}{n} = \frac{0}{n} = 0$$

ดังนั้นเงื่อนไขนี้จึงเป็นจริงเสมอ

(2) การตรวจสอบค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน

เป็นการตรวจสอบว่า $\text{Var}(e) = \sigma^2 =$ ค่าคงที่ทุกค่าของ X กรณีที่ $\text{Var}(e)$ ไม่เท่ากันทุกค่าของ X จะเรียกว่าเกิดปัญหา Heteroscedastic เนื่องจาก $\text{Var}(e) = \text{Var}(\hat{Y})$ ดังนั้น การตรวจสอบความคงที่ของค่าแปรปรวนจึงอาจพิจารณาจากกราฟ X กับ e หรือกราฟของ Y กับ e หรือระหว่าง e กับ \hat{Y} ก็ได้

การทดสอบความแตกต่างกันของความแปรปรวน หรือการกระจายข้อมูลหลาย ๆ ชุดหรือหลายประชากร ซึ่งจะเป็นเงื่อนไขในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการเท่ากันของค่าเฉลี่ยของหลายประชากร โดยการวิจัยนี้ได้แบ่งข้อมูลออกเป็น 4 กลุ่มตามปีที่ใช้ในการศึกษา คือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2548 สถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ Levene's test หากค่า Sig. > 0.05 แสดงว่าค่าความแปรปรวนของตัวแปรอิสระทั้ง 4 กลุ่มตามปีที่ใช้ในการศึกษาคงที่ทุกค่าของ X ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ

สมมติฐานการทดสอบคือ

$$H_0 : \sigma_1^2 = \sigma_2^2 = \dots \sigma_k^2 ; k = \text{จำนวนประชากร, } k \geq 2$$

$$H_1 : \sigma_i^2 \neq \sigma_j^2 \text{ อย่างน้อย 1 คู่ ; } i \neq j$$

ตารางภาคผนวกที่ 2 Test of Homogeneity of Variances

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
0.393	3	841	0.758

จากตาราง ค่า Sig. (Significance) = 0.758 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ H_0 และสรุปได้ว่า ค่าแปรปรวนของตัวแปรอิสระทั้ง 4 กลุ่มตามปีที่ใช้ในการศึกษาเท่ากัน

(3) การตรวจสอบความเป็นอิสระกันของค่าคลาดเคลื่อน

การตรวจสอบความเป็นอิสระกันของ e_i และ e_j โดยที่ $e_i = Y_i - \hat{Y}_i$ และ $e_j = Y_j - \hat{Y}_j$ ทำได้ 2 วิธี คือ

- (I) โดยการเขียนกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง e_i กับ t
- (II) ใช้สถิติทดสอบ Durbin – Watson

การทดสอบว่าค่า e_i และ e_j เป็นอิสระกันหรือไม่ โดยใช้สถิติทดสอบ Durbin – Watson จะพิจารณาจากค่า Durbin – Watson สำหรับค่าวิกฤติของ Durbin – Watson จะขึ้นอยู่กับขนาดตัวอย่าง (n) และจำนวนตัวแปรอิสระในสมการความถดถอย (k)

- ถ้า Durbin – Watson มีค่าใกล้ 2 (นั่นคือ มีค่าในช่วง 1.5 ถึง 2.5) จะสรุปว่า e_i และ e_j อิสระกัน
- ถ้า Durbin – Watson < 1.5 แสดงว่าความสัมพันธ์ของ e_i และ e_j อยู่ในทิศทางบวก และถ้า Durbin – Watson มีค่าใกล้ศูนย์ แสดงว่า e_i และ e_j มีความสัมพันธ์กันมาก
- ถ้า Durbin – Watson > 2.5 แสดงว่าความสัมพันธ์ของ e_i และ e_j อยู่ในทิศทางลบ และถ้า Durbin – Watson มีค่าใกล้ 4 แสดงว่า e_i และ e_j มีความสัมพันธ์กันมาก
- หรืออาจจะพิจารณาจากค่า Significance ของสถิติทดสอบ Durbin – Watson ถ้าค่า Significance น้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด จะปฏิเสธสมมติฐาน H_0 หรือสรุปได้ว่า e_i และ e_j มีความสัมพันธ์กัน

สำหรับวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะทำการทดสอบความเป็นอิสระกันของค่าคลาดเคลื่อนโดยใช้ค่าสถิติ Durbin – Watson ในการตรวจสอบ ซึ่งจากผลการทดสอบพบว่าค่า Durbin – Watson ของตัวแบบอยู่ที่ 1.879 ถือว่าอยู่ในช่วงระหว่าง 1.5 – 2.5 จึงสามารถสรุปได้ว่า e_t และ e_{t-1} เป็นอิสระกัน

(4) การตรวจสอบว่าความคาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่

การตรวจสอบว่าค่าคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงปกติหรือไม่มีหลายวิธีด้วยกัน คือ Histogram, Boxplot, Stem-and-leaf, Normal Probability Plot หรือ Detrended Normal Plot ซึ่งจะต้องวิเคราะห์จากกราฟ และสรุปเองว่าข้อมูลมีความสมมาตร หรือมีการแจกแจงปกติหรือไม่ จึงเป็นไปได้ที่นักวิเคราะห์จะสรุปต่างกัน จึงมีการใช้สถิติเพื่อทดสอบว่าข้อมูลมีการแจกแจงปกติหรือไม่ควบคู่กับการพิจารณากราฟ สำหรับสถิติที่ใช้ทดสอบมี Kolmogorov-Smirnov Test กับ Shapiro-Wilk Test ซึ่งในวิทยานิพนธ์เล่มนี้เลือกใช้สถิติทดสอบ Kolmogorov-Smirnov Test เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีมากกว่า 50 ตัวอย่าง หากค่า Sig.>0.05 แสดงว่าค่าคาดเคลื่อนมีการแจกแจงปกติ ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ

สมมติฐานการทดสอบ คือ

H_0 : (สุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีการแจกแจงแบบปกติ) ความคาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ

H_1 : (สุ่มตัวอย่างจากประชากรที่ไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติ) ความคาดเคลื่อนไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติ

ตารางภาคผนวกที่ 3 Tests of Normality

	Kolmogorov-Smirnov(a)		
	Statistic	df	Sig.
Standard Error of Predicted Value	0.175	845	0.000

a Lilliefors Significance Correction

จากตารางที่ 3 ค่า Sig. (Significance) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงสรุปได้ว่าค่าคลาดเคลื่อนไม่ได้มีการแจกแจงปกติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมีมากกว่า 30 จึงสันนิษฐานได้ว่าตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบมีการแจกแจงปกติ

(5) การตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระ X_1 และ X_2 เป็นเป็นอิสระกันหรือไม่

การตรวจสอบความเป็นอิสระกันของตัวแปรอิสระมีหลายวิธี เช่น การใช้สถิติ Variance Inflation Factors (VIF) และสถิติ Tolerance ส่วนในการวิจัยนี้จะพิจารณาจากค่า Pearson Correlation โดยหากตัวแปรอิสระคู่ใดมีค่าของ Pearson Correlation มากกว่า 0.70 จึงถือว่าตัวแปรอิสระคู่ดังกล่าวไม่เป็นอิสระกัน อาจต้องพิจารณาตัดตัวแปรตัวใดตัวหนึ่งออกจากสมการถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อความน่าเชื่อถือของผลการทดสอบ

แสดงค่าสถิติทดสอบความเป็นอิสระกันของตัวแปรอิสระ ดังตารางภาคผนวกที่ 4 ซึ่งผลจากตารางสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดเป็นอิสระจากกัน กล่าวคือไม่จำเป็นต้องตัดตัวแปรอิสระตัวใดตัวหนึ่งออกจากการทดสอบสมการถดถอยเชิงพหุคูณ เพราะตัวแปรอิสระมิได้มีความสัมพันธ์กันเองแต่อย่างใด

ตารางภาคผนวกที่ 4 Correlations***

		DAC_CF	FCF	AUDSIZE	OWN	DEBT	CFO	SIZE	ΔNIBE
Pearson Correlation	DAC_CF	1.000	-.484	.027	-.079	-.014	-.754	.080	.009
	FCF	-.484	1.000	-.063	.145	-.216	.565	-.082	-.036
	AUDSIZE	.027	-.063	1.000	-.153	.097	-.036	.251	-.013
	OWN	-.079	.145	-.153	1.000	-.165	.107	-.290	-.011
	DEBT	-.014	-.216	.097	-.165	1.000	-.206	.257	.138
	CFO	-.754	.565	-.036	.107	-.206	1.000	-.007	.119
	SIZE	.080	-.082	.251	-.290	.257	-.007	1.000	-.048
	ΔNIBE	-.029	-.036	.013	-.011	.138	.119	-.048	1.000
Sig. (1-tailed)	DAC_CF	.	.000	.216	.011	.339	.000	.010	.419
	FCF	.000	.	.033	.000	.000	.000	.009	.151
	AUDSIZE	.216	.033	.	.000	.002	.146	.000	.351
	OWN	.011	.000	.000	.	.000	.001	.000	.378
	DEBT	.339	.000	.002	.000	.	.000	.000	.000
	CFO	.000	.000	.146	.001	.000	.	.416	.000
	SIZE	.010	.009	.000	.000	.000	.416	.	.081
	ΔNIBE	.429	.151	.351	.378	.000	.000	.081	.

*** จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 845

ภาคผนวก ค

การศึกษาเพิ่มเติม

กรณีคำนวณรายการคงค้างตามแนวคิดการมุ่งเน้นการจัดทำงบดุลเป็นหลัก

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมานเพิ่มเติมจากบทที่ 5 คือ เป็นการทดสอบเพิ่มเติมโดยวัดรายการคงค้างทั้งหมดตามแนวคิดการมุ่งเน้นการจัดทำงบดุลเป็นหลัก (Balance sheet approach) เพื่อทดสอบดูว่าผลการวิจัยที่ได้นั้นจะมีความเหมือนหรือแตกต่างกับการวัดรายการคงค้างทั้งหมดตามแนวคิดการมุ่งเน้นงบกระแสเงินสดเป็นหลัก (Cash-flows-statement-based approach) หรือไม่อย่างไร ซึ่งการคำนวณรายการคงค้างภายใต้แนวคิดการมุ่งเน้นการจัดทำงบดุลเป็นหลักมีดังนี้

$$TA_t = \Delta CA_t - \Delta CASH_t - \Delta CL_t + \Delta DCL_t - DEP_t$$

โดยที่

ΔCA	= การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์หมุนเวียน
$\Delta CASH$	= การเปลี่ยนแปลงของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด
ΔCL	= การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินหมุนเวียน
ΔDCL	= การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินระยะยาวที่ครบกำหนดชำระภายใน 1 ปี
DEP	= ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

ทั้งนี้ขั้นตอนในการคำนวณหารายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารมีขั้นตอนเหมือนกับที่ได้อธิบายไว้แล้วในบทที่ 3 จึงไม่ขอกล่าวซ้ำอีก ส่วนเทคนิคที่ใช้ในการทดสอบเพิ่มเติมคือ การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression analysis) ซึ่งผู้วิจัยได้มีการทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ และพบว่าสอดคล้องกับเงื่อนไขที่กำหนดไว้ทุกประการ

การทดสอบเพิ่มเติมในส่วนนี้จะเป็นการทดสอบในภาพรวมเพียงอย่างเดียว ซึ่งจะรวมตัวแปรที่สนใจศึกษาทุกตัวไว้ด้วยกัน ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{DAC_BS}_t = & \beta_0 + \beta_1 \text{FCF}_t + \beta_2 \text{AUDSIZE}_t + \beta_3 \text{OWN}_t + \beta_4 \text{DEBT}_t \\ & + \beta_5 \text{CFO}_t + \beta_6 \text{SIZE}_t + \beta_7 \Delta \text{NIBE}_t + \varepsilon \end{aligned}$$

โดยที่

- DAC_BS = รายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร (วัดค่าโดยนำรายการคงค้างทั้งหมดที่คำนวณตามแนวคิด Balance sheet approach หักกับรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจที่คำนวณจาก Modified Jones model)
- FCF = กระแสเงินสดตลอดภาวะ (วัดค่าโดยนำกระแสเงินสดจากการดำเนินงานบวกด้วยเงินสดจ่ายค่าดอกเบี้ย (สุทธิจากภาษีเงินได้) หักค่าเสื่อมราคาประจำปี หักเงินต้นที่ต้องจ่ายชำระหนี้ตามกำหนดและดอกเบี้ยจ่ายระหว่างปี (สุทธิจากภาษีเงินได้)หารด้วยสินทรัพย์รวมต้นปี)
- AUDSIZE = ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี (วัดค่าจากร้อยละของส่วนแบ่งการตลาดของสำนักงานสอบบัญชีจากการให้บริการแก่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย)
- OWN = สัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหาร (วัดค่าจากร้อยละการถือหุ้นในบริษัทของคณะกรรมการ คณะกรรมการบริหาร และผู้บริหาร)
- DEBT = อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (วัดค่าโดยนำหนี้สินรวมหารสินทรัพย์รวม)
- CFO = กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (วัดค่าโดยนำกระแสเงินสดจากการดำเนินงานหารสินทรัพย์รวมต้นปี)
- SIZE = ขนาดของบริษัท (วัดค่าโดยใช้ยอด Logarithm ของสินทรัพย์รวม)
- Δ NIBE = การเปลี่ยนแปลงของกำไร/ขาดทุนสุทธิจากการดำเนินงาน (วัดค่าจากค่าสัมบูรณ์ของการเปลี่ยนแปลงของกำไร/ขาดทุนสุทธิก่อนรายการพิเศษหารสินทรัพย์รวมต้นปี)

ตารางภาคผนวกที่ 5 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดปลดภาระ ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี และสัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหาร กับรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร (ตามแนวคิด Balance sheet approach)

ตัวแปร	ทิศทางความสัมพันธ์ที่คาดหวัง (Predicted relation)	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยประมาณ (β)	ค่าผิดพลาดมาตรฐาน (Standard errors)	p-value
INTERCEPT	None	-0.060	0.103	0.562
FCF	-	-0.094	0.035	0.007***
AUDSIZE	-	0.000	0.000	0.517
OWN	-	-0.001	0.000	0.002***
DEBT	-	-0.135	0.024	0.000***
CFO	-	-0.383	0.051	0.000***
SIZE	+	0.018	0.011	0.110
Δ NIBE	+	0.197	0.076	0.010***

*** บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05,
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 845 บริษัท,

p-value ของตัวแบบ = 0.000
Adjusted R Square = 0.148

ความเหมาะสมของตัวแบบ

ตัวแบบโดยรวมมีค่า p-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.05 ค่าสถิติดังกล่าวจะใช้ตรวจสอบสมมติฐานที่ว่า รายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว จากผลการทดสอบทำให้ยอมรับสมมติฐานดังกล่าว จึงสามารถสรุปได้ว่ารายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร ในจำนวนตัวแปรอิสระ 7 ตัว เมื่อพิจารณาค่า Adjusted $R^2 = 14.8\%$ สามารถอธิบายได้ว่า 14.8% ของรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารที่คำนวณตามแนวคิด Balance sheet approach สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัว ในตัวแบบนี้

ผลการทดสอบในภาพรวม

จากผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของตัวแบบที่ปรากฏในตารางภาคผนวกที่ 5 พบว่าตัวแปรทุกตัวมีทิศทางความสัมพันธ์ตามที่คาดหวัง และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) คือ กระแสเงินสดตลอดถาวร และสัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหาร ในทางตรงกันข้ามพบว่าขนาดของสำนักงานสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญ ($p > 0.05$) ส่วนผลการทดสอบตัวแปรควบคุมพบว่าตัวแปรทุกตัวมีทิศทางความสัมพันธ์ตามที่คาดหวัง และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิจากการดำเนินงาน ในทางตรงกันข้ามพบว่าขนาดของบริษัทไม่มีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญ ($p > 0.05$)

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นที่มีการใช้แนวคิด Balance sheet approach คำนวณรายการคงค้างทั้งหมดนั้น จะเห็นได้ว่าจะมีความแตกต่างจากการใช้แนวคิด Cash-flows-statement-based approach ซึ่งตัวแปรที่ให้ผลความสัมพันธ์เหมือนกัน คือ กระแสเงินสดตลอดถาวร อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงของกำไรหรือขาดทุนสุทธิจากการดำเนินงาน โดยความแตกต่างที่สำคัญคือตัวแบบที่คำนวณรายการคงค้างทั้งหมดตามแนวคิด Balance sheet approach มีค่า Adjusted R^2 เพียง 14.8% เท่านั้น นั่นแสดงถึงว่าตัวแปรอิสระในตัวแบบนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารได้เพียง 14.8% โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับค่า Adjusted R^2 ของตัวแบบที่ใช้การคำนวณรายการคงค้างทั้งหมดตามแนวคิด Cash-flows-statement-based approach ที่มีค่าถึง 63.6% ซึ่งค่า Adjusted R^2 ที่น้อย ย่อมหมายถึงตัวแบบดังกล่าวมีความน่าเชื่อถือที่น้อยเช่นกัน

ทั้งนี้สาเหตุที่การคำนวณรายการคงค้างทั้งหมดตามแนวคิด Balance sheet approach ให้ค่า Adjusted R^2 ที่น้อยกว่าอาจเนื่องจากการเป็นไปตามการศึกษาของ Collins และ Hribar (1999) ในเรื่องการวัดรายการคงค้างจากรายการในงบดุลที่มีการใช้กันอย่างต่อเนื่องมาเป็นการวัดโดยตรงจากงบกระแสเงินสด วัตถุประสงค์ของงานวิจัยคือเพื่อหาหลักฐานเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลจากการประเมินรายการคงค้างโดยใช้ข้อมูลจากงบดุล ซึ่งผลการวิจัยของ Collins และ Hribar สรุปได้ว่าการใช้แนวคิดการมุ่งเน้นการจัดทำงบดุลเป็นหลักในการวัดรายการคงค้างนั้นก่อให้เกิดความไม่แม่นยำในการวัดอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะเมื่อบริษัทมีการควบกิจการหรือซื้อกิจการ (Merger of acquisition) การดำเนินงานหยุดชะงัก (Discontinued operation) และมีรายการแลกเปลี่ยน

เงินตราต่างประเทศ (Foreign currency translation) เป็นไปได้ว่าอาจทำให้เกิดการสรุปผลเกี่ยวกับการจัดการกำไรที่ผิดพลาดได้ ซึ่งในกรณีนี้ผู้วิจัยมีความเห็นในทำนองเดียวกับ Collins และ Hribar เนื่องจากการจัดทำงบการเงินภายใต้ Balance sheet approach นั้นมีผลทำให้มูลค่าสินทรัพย์ในงบดุลมีแนวโน้มที่จะน้อยกว่าการจัดทำภายใต้ Income statement approach ด้วยเหตุที่กิจการต้องมีการปรับมูลค่าของสินทรัพย์ไม่ให้เกินมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ภายใต้ Balance sheet approach นั้นจะทำให้สินทรัพย์สุทธิในงบดุลมีมูลค่าใกล้เคียงกับมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน รวมถึงการไม่อนุญาตให้มีค่าใช้จ่ายรอดัดบัญชี (Deferred charge) แสดงไว้ในงบดุล ซึ่งสาเหตุที่กล่าวมาทำให้มูลค่าสินทรัพย์ในงบดุลน้อยลง และจะทำให้ตัวเลขในงบกำไรขาดทุนมีความผันผวนค่อนข้างมาก

นอกจากนี้อาจเป็นไปได้ว่าในประเทศไทยมีการจัดการกำไรในงบดุลกันมาก เนื่องจากข้อมูลในงบดุลนั้นสามารถมีการตกแต่งตัวเลขได้ง่ายกว่าข้อมูลในงบกระแสเงินสด จึงทำให้ข้อมูลในงบดุลไม่ใช่ตัวเลขที่สะท้อนถึงความเป็นจริง และอาจส่งผลไปถึงการวิเคราะห์การจัดการกำไรที่ผิดพลาดหรือไม่น่าเชื่อถือได้ ส่วนการคำนวณรายการคงค้างภายใต้ Cash-flows-statement-based approach น่าจะส่งผลให้การวิเคราะห์การจัดการกำไรมีความน่าเชื่อถือมากกว่า เนื่องจากข้อมูลในงบกระแสเงินสดถือเป็นข้อมูลที่ปราศจากการตกแต่งตัวเลขมากกว่า จึงทำให้ผลการทดสอบทางสถิติในกรณีนี้มีค่า Adjusted R^2 ถึง 63.6% จากผลการทดสอบเพิ่มเติมในส่วนนี้จึงอาจเป็นหลักฐานเพิ่มเติมได้ว่า ในอนาคตหากมีการวิจัยถึงการจัดการกำไร การคำนวณรายการคงค้างภายใต้ Cash-flows-statement-based approach ก็ถือเป็นวิธีที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของประเทศไทยเช่นกัน

ภาคผนวก ง

การศึกษาเพิ่มเติม

กรณีบริษัทที่มีกระแสเงินสดปลอดภาษีมูลค่าสูงและมีอัตราการเจริญเติบโตต่ำ

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมานเพิ่มเติมจากบทที่ 5 คือ เป็นการทดสอบเพิ่มเติมในกรณีที่บริษัทที่มีกระแสเงินสดปลอดภาษีมูลค่าสูงและมีอัตราการเจริญเติบโตต่ำ เนื่องจากการทบทวนงานวิจัยในอดีตของต่างประเทศพบว่าบริษัทดังกล่าวมักมีแนวโน้มในการจัดการกำไรให้สูงขึ้นผ่านรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร เพื่อปกปิดผลขาดทุนจากการใช้จ่ายเงินสดจากการดำเนินงานคงเหลือหรือกระแสเงินสดปลอดภาษีไปกับกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่า ผู้วิจัยจึงสนใจทำการทดสอบเพิ่มเติมเพื่อดูว่าผลการวิจัยที่ได้ครั้งนี้จะมีความเหมือนหรือแตกต่างจากต่างประเทศหรือไม่อย่างไร เทคนิคที่ใช้ในการทดสอบเพิ่มเติม คือ การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression analysis) ซึ่งผู้วิจัยได้มีการทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ และพบว่าสอดคล้องกับเงื่อนไขที่กำหนดไว้ทุกประการ

การทดสอบเพิ่มเติมในส่วนนี้จะเป็นการทดสอบในภาพรวมเพียงอย่างเดียว ซึ่งจะรวมตัวแปรที่สนใจศึกษาทุกตัวไว้ด้วยกัน ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{DAC_CF} = & \beta_0 + \beta_1 \text{FCE}_{it} + \beta_2 \text{HFCE}_{it} + \beta_3 \text{AUDSIZE}_{it} + \beta_4 \text{OWN}_{it} \\ & + \beta_5 \text{DEBT}_{it} + \beta_6 \text{CFO}_{it} + \beta_7 \text{SIZE}_{it} + \beta_8 \Delta \text{NIBE}_{it} + \varepsilon \end{aligned}$$

โดยที่

DAC_BS = รายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร (วัดค่าโดยนำรายการคงค้างทั้งหมดที่คำนวณตามแนวคิด Cash-flow-statement-based approach หักกับรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจที่คำนวณจาก Modified Jones model)

FCF	=	กระแสเงินสดปลอดภาษี (วัดค่าโดยนำกระแสเงินสดจากการดำเนินงานบวกด้วยเงินสดจ่ายค่าดอกเบี้ย (สุทธิจากภาษีเงินได้) หักค่าเสื่อมราคาประจำปี หักเงินต้นที่ต้องจ่ายชำระหนี้ตามกำหนดและดอกเบี้ยจ่ายระหว่างปี (สุทธิจากภาษีเงินได้) นหารด้วยสินทรัพย์รวมต้นปี)
HFCF	=	กระแสเงินสดปลอดภาษีที่มีมูลค่าสูง (วัดค่าโดย ให้เป็น 1 เมื่อกระแสเงินสดปลอดภาษีนหารสินทรัพย์รวมต้นปีสูงกว่าค่ามัธยฐานของกลุ่มตัวอย่าง และราคาตลาดต่อราคาตามบัญชีของหุ้นสามัญต่ำกว่าค่ามัธยฐานของกลุ่มตัวอย่าง กรณีอื่น ๆ ให้เป็น 0)
AUDSIZE	=	ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี (วัดค่าจากร้อยละของส่วนแบ่งการตลาดของสำนักงานสอบบัญชีจากการให้บริการแก่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย)
OWN	=	สัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหาร (วัดค่าจากร้อยละการถือหุ้นในบริษัทของคณะกรรมการ คณะกรรมการบริหาร และผู้บริหาร)
DEBT	=	อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (วัดค่าโดยนำหนี้สินรวมหารสินทรัพย์รวม)
CFO	=	กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (วัดค่าโดยนำกระแสเงินสดจากการดำเนินงานหารสินทรัพย์รวมต้นปี)
SIZE	=	ขนาดของบริษัท (วัดค่าโดยใช้ยอด Logarithm ของสินทรัพย์รวมX)
Δ NIBE	=	การเปลี่ยนแปลงของกำไร/ขาดทุนสุทธิจากการดำเนินงาน (วัดค่าจากค่าสัมบูรณ์ของการเปลี่ยนแปลงของกำไร/ขาดทุนสุติก่อนรายการพิเศษหารสินทรัพย์รวมต้นปี)

ตารางภาคผนวกที่ 6 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดปลดภาระ กระแสเงินสดปลดภาระที่มีมูลค่าสูง ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี และ สัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหารกับรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร

ตัวแปร	ทิศทางความสัมพันธ์ที่คาดหวัง (Predicted relation)	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยประมาณ (β)	ค่าผิดพลาดมาตรฐาน (Standard errors)	p-value
INTERCEPT	None	-0.154	0.046	0.001***
FCF	-	-0.039	0.016	0.012***
HFCF	+	-0.033	0.007	0.000***
AUDSIZE	-	0.000	0.000	0.505
OWN	-	8.30E-005	0.000	0.551
DEBT	-	-0.127	0.011	0.000***
CFO	-	-0.686	0.023	0.000***
SIZE	+	0.029	0.005	0.000***
Δ NIBE	+	0.204	0.034	0.000***

*** บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05,
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 845 บริษัท,

p-value ของตัวแบบ = 0.000
Adjusted R Square = 0.646

ความเหมาะสมของตัวแบบ

ตัวแบบโดยรวมมีค่า p-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.05 ค่าสถิติดังกล่าวจะใช้ตรวจสอบสมมติฐานที่ว่า รายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว จากการผลการทดสอบทำให้ยอมรับสมมติฐานดังกล่าว จึงสามารถสรุปได้ว่ารายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร ในจำนวนตัวแปรอิสระ 8 ตัว เมื่อพิจารณาค่า Adjusted R² = 64.6% สามารถอธิบายได้ว่า 64.6% ของรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารสามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัว ในตัวแบบนี้

ผลการทดสอบในภาพรวม

จากผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของตัวแบบที่ปรากฏในตารางภาคผนวกที่ 6 พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) คือ กระแสเงินสดปลอดภาระ และกระแสเงินสดปลอดภาระที่มีมูลค่าสูง ซึ่งตัวแปรกระแสเงินสดปลอดภาระมีทิศทางความสัมพันธ์ตามที่คาดหวัง ส่วนกระแสเงินสดปลอดภาระที่มีมูลค่าสูงมีทิศทางความสัมพันธ์ตรงกันข้ามกับที่คาดหวัง ในทางตรงกันข้ามพบว่าขนาดของสำนักงานสอบบัญชีและสัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญ ($p > 0.05$) ส่วนผลการทดสอบตัวแปรควบคุมพบว่าตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) และมีทิศทางความสัมพันธ์ตามที่คาดหวัง

จากผลการทดสอบข้างต้นสรุปได้ว่า บริษัทที่มีกระแสเงินสดปลอดภาระสูงและมีอัตราการเจริญเติบโตต่ำจะมีการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารน้อยลง ซึ่งมีความขัดแย้งกับงานวิจัยในอดีตของ Chung, et, al. (2005) ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดปลอดภาระที่มีค่าสูงกับรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่าบริษัทที่มีกระแสเงินสดปลอดภาระสูงและมีอัตราการเจริญเติบโตต่ำมีการใช้รายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารในการเพิ่มกำไร เพื่อปกปิดผลจากการลงทุนหรือการใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่า ผลการวิจัยที่ขัดแย้งกันนี้อาจเกิดจากสภาพแวดล้อมของประเทศไทยที่แตกต่างกับต่างประเทศ เนื่องจากผลการวิจัยสถิติเชิงพรรณนาในบทที่ 4 พบว่าบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีกระแสเงินสดปลอดภาระติดลบ อีกทั้งจากการเก็บข้อมูลยังพบว่าบริษัทที่มีกระแสเงินสดปลอดภาระสูงกว่าค่ามัธยฐานและมีอัตราการเจริญเติบโตต่ำกว่าค่ามัธยฐานนั้นมีจำนวนน้อย ผลการทดสอบจึงเป็นไปในทางตรงกันข้าม และไม่เป็นไปตามแนวคิดกระแสเงินสดปลอดภาระที่ Jensen (1986) ได้กล่าวไว้ว่า ความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ระหว่างผู้ถือหุ้นและผู้บริหารจะรุนแรงขึ้นเมื่อบริษัทมีกระแสเงินสดปลอดภาระจำนวนมาก ซึ่งปัญหานี้เป็นการจูงใจให้ผู้บริหารใช้จ่ายเงินที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์เป็นจำนวนมากหรือมีการลงทุนในบริษัทที่ไม่มีประสิทธิภาพ และส่งผลไปถึงอัตราการเจริญเติบโตของบริษัทที่ต่ำลง นอกจากนี้อาจเป็นไปได้ว่าการที่บริษัทมีอัตราการเจริญเติบโตต่ำนั้นอาจมาจากปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ก็เป็นได้ เช่น สภาวะการแข่งขัน หรือช่วงวัฏจักรเศรษฐกิจ ดังนั้นจากผลการวิจัยที่ได้ครั้งนี้ที่พบว่า บริษัทที่มีกระแสเงินสดปลอดภาระสูงและมีอัตราการเจริญเติบโตต่ำมีแนวโน้มที่ทำการจัดการกำไรน้อยลงนั้น อาจเป็นผลมาจากอิทธิพลของจำนวนกระแสเงินสดปลอดภาระที่มีมูลค่าสูง จึงกลับส่งผลให้ผู้บริหารทำการจัดการกำไรน้อยลงแทน

ภาคผนวก จ

การแสดงตัวอย่างการคำนวณกระแสเงินสดปลดภาระ และขนาดของสำนักงานสอบบัญชี

ตัวอย่างการคำนวณกระแสเงินสดปลดภาระที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ตัวอย่าง ในปี 2548 บริษัท ไทยพัฒนา จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย มีค่าเสื่อมราคา
ประจำปีจำนวน 36,278,782 บาท มีอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล 30% และมีข้อมูลงบกระแสเงินสด
ดังนี้

บริษัท ไทยพัฒนา จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2548 และ 2547

(หน่วย : บาท)

หมายเหตุ	งบการเงินรวม	
	2548	2547
กระแสเงินสดได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมดำเนินงาน		
กำไรสุทธิสำหรับปี	41,155,253	44,498,634
ปรับกระทบกำไรสุทธิเป็นเงินสดรับ (จ่าย)		
จากกิจกรรมดำเนินงาน :-		
ส่วนแบ่งขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทย่อยซึ่งบันทึกโดยวิธีส่วนได้เสีย	-	-
ส่วนแบ่งขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทร่วมซึ่งบันทึกโดยวิธีส่วนได้เสีย	54,070,346	-
ขาดทุนสุทธิส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นส่วนน้อยในบริษัทย่อย	(5,457,146)	(11,513,502)
ค่าเสื่อมราคาและรายการตัดบัญชี	66,238,266	54,531,747
ขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงของเงินลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อค้า	720,000	88,698
ขาดทุนจากการขายเงินลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อค้า	-	5,487,999
กำไรจากการขายอุปกรณ์	-	(630,390)
	156,726,719	92,463,186
สินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง		
ลูกหนี้การค้าอื่น	30,609,561	(72,966,554)
ลูกหนี้การค้ากิจการที่เกี่ยวข้องกัน	(267,781)	-
สินค้าคงเหลือ	268,204	147,801
ทรัพย์สินเพื่อขาย	418,967,457	57,380,963
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	(828,040)	(1,108,019)
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	1,165,566	11,718,807
หนี้สินดำเนินงานเพิ่มขึ้น (ลดลง)		
เจ้าหนี้การค้า	(26,319,282)	8,162,223
เจ้าหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1,382,904	-
เจ้าหนี้ค่าส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	(446,450)	(1,858,542)
ภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย	(5,391,603)	5,391,603
เงินมัดจำและเงินรับล่วงหน้าจากลูกค้า	708,628	(10,526,035)
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	2,133,087	414,141
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น - เงินมัดจำการเช่ารับ	(12,928,015)	14,035,293
เงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน	565,780,955	103,254,867

บริษัท ไทยพัฒนา จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
งบกระแสเงินสด (ต่อ)
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2548 และ 2547
(หน่วย : บาท)

หมายเหตุ	งบการเงินรวม	
	2548	2547
กระแสเงินสดได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมลงทุน		
เงินฝากสถาบันการเงินที่มีภาวะค่าประกันลดลง (เพิ่มขึ้น)	6,041,689	(4,980,258)
เงินลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อค้า	-	(9,438,180)
เงินรับจากการขายเงินลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อค้า	-	9,653,483
เงินสดจ่ายเพื่อลงทุนในบริษัทย่อย	-	-
เงินสดจ่ายเพื่อลงทุนในบริษัทร่วม	(166,600,000)	-
เงินสดรับจากการขายเงินลงทุนในบริษัทร่วม	6,000,000	-
เงินปันผลรับจากบริษัทร่วม	3,934,700	-
ซื้อสินทรัพย์รอการพัฒนาหรือขาย	(5,687,110)	(60,912,500)
ซื้อสิทธิการเช่า และที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ให้เช่า	(36,165,579)	(504,257,644)
เงินรับจากการขายอุปกรณ์	-	648,394
ซื้ออุปกรณ์	(545,070)	(6,969,720)
ซื้อส่วนปรับปรุงอาคารเช่า และอุปกรณ์ใช้ในการดำเนินงานให้เช่าห้องพักอาศัย	(1,183,904)	(8,545,333)
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกันและคอกเบี้ยค้างรับลดลง (เพิ่มขึ้น)	-	-
เงินทดรองแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกันลดลง	-	-
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมลงทุน	(194,205,274)	(584,801,758)
กระแสเงินสดได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมจัดหาเงิน		
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงินเพิ่มขึ้น	35,004,625	35,120,002
หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงินเพิ่มขึ้น (ลดลง)	(3,660,166)	883,450
เงินรับจากเงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน	5,332,400	527,952,380
ชำระคืนเงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน	(370,607,606)	(229,778,410)
ชำระคืนเงินกู้ยืมระยะยาวจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	(19,009,768)	(9,968,120)
รับชำระหนี้ค่าหุ้น	-	138,007,835
เงินรับจากการลงทุนจากผู้ถือหุ้นส่วนน้อยของบริษัทย่อย	-	7,500,000
เงินปันผลจ่าย	(19,015,434)	-
เงินสดสุทธิจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมจัดหาเงิน	(371,955,949)	469,717,137

บริษัท ไทยพัฒนา จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
งบกระแสเงินสด (ต่อ)
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2548 และ 2547
(หน่วย : บาท)

	งบการเงินรวม	
	หมายเหตุ 2548	2547
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดลดลง	(380,268)	(11,829,754)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดต้นปี	4,367,624	16,197,378
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดปลายปี	3,987,356	4,367,624
ข้อมูลกระแสเงินสดเปิดเผยเพิ่มเติม		
เงินสดจ่ายระหว่างปีสำหรับ :-		
ดอกเบี้ยจ่าย	30,286,702	40,492,755
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	51,230,354	14,319,554
เงินสดรับระหว่างปีสำหรับ :-		
ภาษีเงินได้นิติบุคคลหัก ณ ที่จ่าย	8,910,746	6,862,012
รายการที่ไม่ใช่เงินสด		
การแปลงเงินกู้ยืมระยะสั้นเป็นระยะยาว	-	40,000,000

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

จากข้อมูลข้างต้นสามารถนำมาคำนวณกระแสเงินสดปลดภาระสำหรับผู้ถือหุ้นปี 2548 ได้ดังนี้

กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงาน		565,780,955.00
<u>บวก</u> เงินสดจ่ายค่าดอกเบี้ย (สุทธิจากภาษีเงินได้) ⁽¹⁾		21,200,691.40
กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานก่อนหักดอกเบี้ยจ่าย		<u>586,981,646.40</u>
<u>หัก</u> รายจ่ายฝ่ายทุนเพื่อการเปลี่ยนทดแทน		
(ประมาณด้วยค่าเสื่อมราคาประจำปี)	36,278,782.00	
เงินต้นที่ต้องจ่ายชำระหนี้ตามกำหนด ⁽²⁾	393,277,540.00	
ดอกเบี้ยจ่ายระหว่างปี (สุทธิจากภาษีเงินได้) ⁽¹⁾	21,200,691.40	450,757,013.40
กระแสเงินสดปลดภาระสำหรับผู้ถือหุ้นปี 2548		<u><u>136,224,633.00</u></u>

(1) เงินสดจ่ายค่าดอกเบี้ย (สุทธิจากภาษีเงินได้) จำนวนจากดอกเบี้ยจ่ายหักภาษีเงินได้นิติบุคคล
 $= [30,286,702 - (30,286,702 * 30\%)] = 21,200,691.40$ บาท

(2) เงินต้นที่ต้องจ่ายชำระหนี้ตามกำหนด จำนวนจาก
 หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงินลดลง 3,660,166
 ชำระคืนเงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน 370,607,606
 ชำระคืนเงินกู้ยืมระยะยาวจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน 19,009,768
 เงินต้นที่ต้องจ่ายชำระหนี้ตามกำหนด 393,277,540

ตัวอย่างการคำนวณขนาดของสำนักงานสอบบัญชีที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้วัดขนาดของสำนักงานสอบบัญชีจากร้อยละของส่วนแบ่งการตลาดของสำนักงานสอบบัญชีจากการให้บริการแก่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$MS_i = \left(\frac{\sum_k S_{ik}}{\sum \sum_{ik} S_{ik}} \right)$$

โดยที่

MS_i = ส่วนแบ่งตลาดของสำนักงานสอบบัญชี

$\sum_k S_{ik}$ = ยอดรวมรายได้จากการดำเนินงานของลูกค้า k ซึ่งใช้บริการจากสำนักงานสอบบัญชี i

$\sum \sum_{ik} S_{ik}$ = ยอดรวมรายได้จากการดำเนินงานของบริษัททุกบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวอย่าง สำนักงานสอบบัญชี EAY มีลูกค้าที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวนหลายราย ซึ่งจากการสำรวจพบว่ายอดรวมรายได้จากการดำเนินงานของบริษัทลูกค้าที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ของสำนักงานสอบบัญชี EAY ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2548 เท่ากับ 2,835,465 ล้านบาท และยอดรวมรายได้จากการดำเนินงานของบริษัททุกบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2548 มีจำนวน 10,043,774 ล้านบาท ดังนั้นส่วนแบ่งตลาดของสำนักงานสอบบัญชี EAY สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$MS_{EAY} = \frac{2,835,465}{10,043,774} = 0.2823$$

จากผลการคำนวณข้างต้นสรุปได้ว่า สำนักงานสอบบัญชี EAY มีขนาดของสำนักงานสอบบัญชีซึ่งวัดจากค่าร้อยละของส่วนแบ่งการตลาดของสำนักงานสอบบัญชีจากการให้บริการแก่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่ากับ 28.23

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวศิริพันธุ์ แซ่ซัง เกิดวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2524 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาการบัญชี และระดับปริญญาตรี บริหารธุรกิจ บัญชี สาขาการบัญชีทั่วไป เกียรตินิยมอันดับ 1 คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพณิชยการพระนคร ในปีการศึกษา 2546 (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลพระนคร วิทยาเขตพณิชยการพระนคร) และเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท บัญชี มหาบัณฑิต สาขาการบัญชีบริหาร คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2547 ในขณะที่ศึกษาระดับปริญญา มหาบัณฑิต ได้รับทุนในตำแหน่งผู้ช่วยสอน ภาควิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นเวลา 1 ปี หลังจบการศึกษาได้ทำงานด้านสอบบัญชีที่บริษัทไฟร์ชวอเตอร์แฮร์สคูเปอร์ส เอบีเอส จำกัด